

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 06.11.2013, sp. zn. 8 Tvo 35/2013, ECLI:CZ:NS:2013:8.TVO.35.2013.1

Číslo: 40/2014

Právní věta:

Žádost o konání vazebního zasedání je svým obsahem osobním právem obviněného podle § 73d odst. 3 tr. ř. V řízení ve věcech mladistvých je toto právo modifikováno zvláštním postavením mladistvého, avšak i zde má soud poučovací povinnost pouze k mladistvému, nikoliv k dalším osobám, které za mladistvého mohou mimo jiné podávat žádosti, tzn. zákonnému zástupci (§ 43 odst. 1 z. s. m.) nebo opatrovníkovi (§ 34 odst. 2 tr. ř., § 43 odst. 2 z. s. m.) anebo obhájci (§ 41 odst. 2 tr. ř.). Právo těchto osob oprávněných podat žádost za mladistvého, které mohou uplatnit i proti jeho vůli, nelze spojovat s povinností soudu zasílat jim informace o tom, že mladistvý takové právo má, a dotazovat se jich, zda za mladistvého tohoto práva chtějí využít.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 06.11.2013

Spisová značka: 8 Tvo 35/2013

Číslo rozhodnutí: 40

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Vazební zasedání

Předpisy: § 47 z. s. m.
§ 73d odst. 3 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud jako soud pro mládež zamítl stížnost obviněné mladistvé proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci, soudu pro mládež, ze dne 28. 8. 2013, sp. zn. 4 Tmo 13/2013, v trestní věci vedené u Krajského soudu v Brně, soudu pro mládež, pod sp. zn. 2 Tm 4/2013.

Z o d ů v o d n ě n í :

Vrchní soud v Olomouci, soud pro mládež, usnesením ze dne 28. 8. 2013, sp. zn. 4 Tmo 13/2013, rozhodl o návrhu předsedy senátu Krajského soudu v Brně, soudu pro mládež, na prodloužení lhůty trvání vazby obviněné mladistvé (dále jen „mladistvá“) ve věci sp. zn. 2 Tm 4/2013 tak, že podle § 47 odst. 1 z. s. m. se vazba mladistvé prodlužuje o šest měsíců, tj. do 11. 3. 2013.

Proti tomuto usnesení podala mladistvá prostřednictvím obhájce Mgr. K. B. v zákonné lhůtě stížnost, v níž vytkla, že o prodloužení lhůty trvání vazby bylo rozhodnuto bez jejího slyšení a že k tomuto úkonu došlo dříve, než bylo rozhodnuto o jejím návrhu na propuštění z vazby, který časově předcházela návrhu na prodloužení vazby. Mladistvá se nespokojila s tím, že jí byla soudem zaslána žádost o vyjádření, zda se chce zúčastnit vazebního zasedání či nikoli, avšak stejná žádost nebyla zaslána obhájci ani opatrovníkovi mladistvé, což považuje za nedostatečný úkon. Nesprávným shledala orgány činnými v trestním řízení provedený výklad § 47 odst. 1 z. s. m., jenž není v souladu se zásadou zvýšené ochrany dětí a mladistvých, jelikož nelze akceptovat, že lhůta stanovená v § 47 odst. 1 z. s. m. vylučuje možnost přezkoumávat trvání důvodů vazby. Toto ustanovení je podle mladistvé srovnatelné s ustanovením § 72 tr. ř., a proto je nepřijatelné, aby u dospělých pachatelů byla stanovena povinnost přezkoumávat důvody trvání vazby po třech měsících a u mládeže takto učinit až po šesti měsících. Jestliže tedy soud v jejím případě nepřezkoumal po dobu šesti měsíců od jejího vzetí do vazby, zda důvody vazby trvají, porušil ústavně zakotvené právo na svobodu a spravedlivý proces.

Mladistvá se neztotožnila ani s existencí důvodů vazby podle § 67 písm. a), c) tr. ř. Pro úvahy o vazbě předstízně nemá soud žádné důkazy, když ani sama poškozená necítí jakoukoli obavu, že by obvinění mohli svůj čin dokonat. Nadto mladistvá byla s poškozenou v době od 5. 3. 2013 do 6. 3. 2013 a k žádnému dokonání činu nedošlo. Rovněž spoluobviněný F. K. na žádost poškozené chodí nadále venčit jejího psa. Lichými jsou podle mladistvé i závěry o útěkové vazbě, neboť nejsou podloženy konkrétními skutečnostmi vzhledem k tomu, že oba obvinění se trestnímu řízení nevyhýbali, naopak se na výzvu dobrovolně dostavili na policejní stanici. Neztotožnila se ani s argumentací Vrchního soudu v Olomouci, jenž porušil zásady presumpce neviny, pokud na straně 2 v odstavci druhém stížností napadeného usnesení uvedl, že „se projednáváná trestná činnost stala“. Mladistvá zdůraznila, že ona svým jednáním nezapříčinila, že dosud nebylo možné ve věci meritorně rozhodnout, a tudíž jí délku trvání trestního řízení nelze přičítat k tíži v podobě prodloužení vazby o dalších šest měsíců, obzvláště když Vrchní soud v Olomouci zjistil, že návrh nebyl ze strany soudce krajského soudu podán řádně a se všemi náležitostmi. Takový návrh měl být odmítnut a ona neprodleně propuštěna na svobodu, neboť nebyla zbavena osobní svobody zákonným způsobem.

S ohledem na tyto nedostatky mladistvá navrhla, aby Nejvyšší soud napadené usnesení Vrchního soudu v Olomouci zrušil a sám rozhodl o jejím propuštění z vazby.

Nejvyšší soud jako soud pro mládež druhého stupně (dále jen „Nejvyšší soud“) poté, co nejprve zjistil, že stížnost je přípustná, byla podána včas a oprávněnou osobou, podle § 147 odst. 1 tr. ř. přezkoumal napadené usnesení, jakož i řízení jeho vydání předcházející a dospěl k závěru, že stížnost mladistvé není důvodná.

Z obsahu spisového materiálu vyplývá, že státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Brně podal dne 8. 8. 2013 Krajskému soudu v Brně obžalobu na mladistvou pro provinění vraždy podle § 140 odst. 2, odst. 3 písm. j) tr. zákoníku ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku. Tohoto provinění se mladistvá měla dopustit v zásadě tak, že společně se spoluobviněným F. K. dne 4. 3. 2013 poté, co se rozhodli usmrtit matku mladistvé S. Ch. se záměrem získat její finanční hotovost, chtěli k tomuto činu využít M. H., jemuž za usmrcení matky slíbili finanční hotovost. Ten však zabití nerealizoval a nebyl kontaktní, a proto se domluvili, že čin spáchají sami. Původní plán, že poškozenou vylákají na procházku, kde ji úderem do hlavy usmrtí žulovým podstavcem, se nezdařil, protože obviněný F. K. poškozenou podle domluvy neudeřil a podstavec předal mladistvé. Ta ve stejný den v obývacím pokoji, když poškozená usnula, tuto napadla zmíněným předmětem nejméně sedmi údery do hlavy, když se poškozená probudila a začala se bránit, mladistvá po ní hodila budík a kladívkem ji udeřila do ruky, aby jí zabránila telefonovat pro pomoc. Poškozená utrpěla mnohočetné tržně zhmožděné rány na hlavě a na pravé ruce.

Mladistvá se ve vazbě nachází na základě usnesení soudkyně Městského soudu v Brně, soudu pro mládež, ze dne 14. 3. 2013, sp. zn. 8 Ntm 3503/2013, z důvodů uvedených v § 67 písm. a), c) tr. ř. Počátek vazby byl stanoven od 11. 3. 2013 v 18.30 hodin. Krajský soud v Brně, soud pro mládež, usnesením ze dne 10. 4. 2013, sp. zn. 3 To 156/2013, podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl jako nedůvodnou stížnost mladistvé proti tomuto usnesení.

Vazba mladistvé z důvodu § 67 písm. a), c) tr. ř. trvala až do podání obžaloby, došlé Krajskému soudu v Brně dne 8. 8. 2013.

Návrh na prodloužení lhůty trvání vazby byl soudcem soudu prvního stupně Vrchnímu soudu v Olomouci podán dne 21. 8. 2013, tj. 20 dnů před uplynutím lhůty podle § 47 odst. 3 z. s. m. O návrhu bylo rozhodnuto nyní přezkoumávaným usnesením dne 28. 8. 2013, jímž bylo trvání vazby mladistvé prodlouženo o dalších šest měsíců, tj. do 11. 3. 2014.

Na základě těchto skutečností Nejvyšší soud zjistil, že soudy zachovaly postup předepsaný ustanovením § 47 odst. 1 z. s. m., podle něhož vazba v řízení ve věcech mladistvých nesmí trvat déle než dva měsíce, a jde-li o zvláště závažné provinění nesmí trvat déle než šest měsíců. Po uplynutí této doby může být vazba výjimečně prodloužena až o další dva měsíce a v řízení o zvláště závažném provinění až o dalších šest měsíců, pokud nebylo možné pro obtížnost věci nebo z jiných závažných důvodů trestní stíhání v této lhůtě skončit a propuštěním mladistvého na svobodu hrozí, že bude zmařeno nebo podstatně ztíženo dosažení účelu trestního stíhání. K takovému prodloužení může dojít pouze jednou v přípravném řízení a jednou v řízení před soudem pro mládež. Podle § 47 odst. 3 z. s. m. o prodloužení vazby v řízení před soudem rozhoduje soudce soudu pro mládež nadřízeného soudu pro mládež, který je příslušný věc projednat nebo který věc již projednává. Návrh na prodloužení lhůty vazby je povinen předseda senátu doručit nadřízenému soudu pro mládež nejpozději 15 dnů před skončením lhůty.

Nejvyšší soud s ohledem na zmíněné okolnosti shledal, že v dané trestní věci byly splněny zákonné předpoklady pro to, aby vazba u mladistvé byla ve smyslu § 47 odst. 1 z. s. m. prodloužena o dalších šest měsíců. Vrchní soud v Olomouci věnoval náležitou pozornost jak vazebnímu důvodu, tak i délce řízení a neshledal žádné zbytečné průtahy. Z obsahu spisu je navíc možné nyní konstatovat, že ve věci již bylo nařízeno hlavní líčení a celkovou dobu, po kterou je mladistvá stíhána vazebně, je nutno považovat za přiměřenou i s ohledem na to, že je obžalována pro zvláště závažné provinění.

Nejvyšší soud se s rozhodnutím vrchního soudu ztotožnil a za vhodné považuje ve vztahu k dalšímu trvání vazby s ohledem na zjištění vyplývající z obsahu spisu doplnit, že podle znalkyně z odvětví psychiatrie, specializace klinická psychologie, mladistvá v době činu byla sedmnáctiletá, je dívka nadprůměrného intelektu zejména v oblasti logického myšlení, která trpí disharmonickým vývojem osobnosti směrem k psychopatii, vykazuje rysy impulzivity a agresivity, je extrovertně laděná, má dobrou schopnost se přizpůsobovat vnějším podmínkám a má tendenci se vyvíňovat a vidět se v lepším světle. Její osobnost se vyznačuje nevyzrálostí, rysy antisociálními, iritabilitou, afektivní výbušností a cynismem. Je senzitivně vztahovačná, hostilní, egocentrická, má sklon sama sebe přeceňovat, má problémy s přijímáním autority, požadavky druhých nechce plnit, ale přeje si, aby její vlastní požadavky byly splněny ihned. Má slabou vůli, je explozivní a hůře se ovládá. Do budoucna nelze vyloučit, že se její osobnost bude vyvíjet směrem k poruchovým rysům. Pochází z rodiny, v níž bylo málo lásky, podpory, družnosti. Mladistvá nebyla ve své rodině, jejíž členové jí připadali emocionálně labilní, nervózní, s častými hádkami, spokojená. Nesnáší konvence, nároky společnosti a rodičovské standardy, cítí se izolovaná od druhých, postrádá pocit sounáležitosti, je nespokojená v sociálních vztazích a má tendenci svádět vinu za své potíže na okolí. Mladistvá trpí ztrátou sebekontroly ve vzteku, dráždivostí, popudlivostí, tvrdohlavostí, má sklon k rozbíjení věcí, provokování rvaček, její osobnost se vyznačuje nízkou frustrační tolerancí, je egocentrická, manipuluje s ostatními. Lze jen připomenout, že podle výpovědi znalkyně MUDr. E. Š. při hlavním

líčení dne 11. 9. 2013 se mladistvá vůči ní dopustila „vyhrožování, aby si nevyžadovala lékařskou dokumentaci“. Při prvním vyšetření znalkyní plakala, že matka je vším vinna, protože zkazila rodinu, opustila otce, a proto zůstane sama. Podle dědečka J. K. nechodila v poslední době do školy, na plavání, ztrácela zájem o vše, spolykala prášky, utekla z domova s kamarádkou do P. a byly celostátně hledané, přitom společně utratily velkou částku peněz.

S ohledem na tyto skutečnosti, jakož i na okolnosti, za nichž byl spáchán čin, Nejvyšší soud dospěl k závěru, že vrchní soud nepochybil, jestliže shledal, že jsou stále dány důvody vazby podle § 67 písm. a), c) tr. ř., protože u mladistvé i nadále hrozí obava, že s ohledem na její komplikované soužití s poškozenou (její matkou), v důsledku kterého již v minulosti utekla z domova, i s ohledem na její osobnostní strukturu, není vyloučena možnost dokonání provinění, o které se podle podané obžaloby pokusila. Lze tak shledat, že nyní, když již ve věci byl vyhlášen nepravomocný odsuzující rozsudek, jsou stále aktuální důvody, které soudy vedly ke vzetí mladistvé do vazby a jež podrobně rozvedl Krajský soud v Brně, soud pro mládež v usnesení ze dne 10. 4. 2013, sp. zn. 3 To 156/2013, na něž lze pro podrobnější odůvodnění opodstatněnosti dalšího setrvání mladistvé ve vazbě odkázat.

Na základě všech těchto skutečností Nejvyšší soud dospěl k závěru, že vrchní soud nepochybil, jestliže shledal, že je stále dán důvod vazby podle § 67 písm. a) tr. ř., protože u mladistvé i nadále hrozí obava, že by se vysokému trestnímu opatření, které jí za provinění vraždy hrozí, snažila vyhnout útekem a skrýváním se, což vzhledem k jejímu intelektu a soběstačnosti (útek z domova již v minulosti) nelze vyloučit, a tím by znemožňovala projednání věci a rovněž realizaci následného hrozícího trestního opatření. Správně soud dovodil taktéž důvod vazby podle § 67 písm. c) tr. ř., a to zejména s ohledem na plánovitost a promyšlenost jednání mladistvé předcházejícího vlastnímu skutku, což zakládá důvodné obavy z možného dokonání činu.

Nejvyšší soud se ztotožnil s napadeným rozhodnutím vrchního soudu i potud, že jsou splněny i další podmínky pro prodloužení vazby podle § 47 odst. 1 z. s. m. Na mladistvou byla podána obžaloba pro zvlášť závažné provinění a orgány činné v trestním řízení i soudy postupovaly urychleně a bez neodůvodněných průtahů, a to jak v průběhu přípravného řízení, tak i v řízení před soudem, kde bylo nařízeno hlavní líčení na 2. 10. 2013, v jehož konci byl vyhlášen prozatím nepravomocný rozsudek, jímž byla mladistvá shledána vinou ve shodě s podanou obžalobou pokusem provinění vraždy, za což jí bylo uloženo nepodmíněné trestní opatření odnětí svobody v trvání tří roků. Lze proto uzavřít, že objektivně trestní stíhání mladistvé nebylo možno skončit ve lhůtě šestiměsíčního trvání vazby pro obtížnost věci.

Namítala-li mladistvá, že soud v průběhu šestiměsíční vazební doby nezkoumal důvody trvání vazby, jak je povinen činit, a poukázala-li v této souvislosti na § 72 tr. ř., potom je třeba uvést, že odkaz na toto ustanovení není správný, protože § 72 odst. 1 tr. ř. se vztahuje na dospělé pachatele, kdežto v řízení ve věcech mladistvých se přezkoumávání důvodů vazby provádí na podkladě speciálního ustanovení § 48 z. s. m., podle něhož všechny orgány činné podle tohoto zákona jsou povinny zkoumat v každém období trestního stíhání, zda důvody vazby trvají nebo zda se nezměnily; pomine-li důvod vazby, musí být mladistvý ihned propuštěn na svobodu. Je-li shledán u mladistvého některý z důvodů vazby, jsou orgány činné podle tohoto zákona povinny zkoumat, zda nelze další výkon vazby mladistvého nahradit jiným opatřením. Jakmile bude zajištěno takové náhradní opatření, musí být mladistvý bez zbytečného odkladu propuštěn z vazby. Orgány činné podle tohoto zákona přitom postupují v součinnosti s Probační a mediační službou a s příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí.

Vzhledem k tomu, že zákon o soudnictví ve věcech mládeže nemá speciální ustanovení obdobné ustanovení § 72 odst. 3 tr. ř., podle něhož soud je povinen nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy u něj byla podána obžaloba proti obviněnému, který je ve vazbě, nebo návrh na schválení dohody o vině a trestu sjednané s obviněným, který je ve vazbě, nebo kdy mu byl doručen spis na základě rozhodnutí

o postoupení nebo přikázání věci obviněného, který je ve vazbě, rozhodnout, zda se obviněný ponechává i nadále ve vazbě, nebo zda se z vazby propouští, jinak musí být obviněný neprodleně propuštěn z vazby, je i soud pro mládež podle tohoto obecného ustanovení povinen přezkoumávat vazbu mladistvého.

Pro úplnost je k této výhradě mladistvé nutné zmínit, že Krajský soud v Brně, soud pro mládež, usnesením ze dne 6. 9. 2013, sp. zn. 2 Tm 4/2013, rozhodl, že podle § 72 odst. 3 tr. ř. se mladistvá ponechává i nadále ve vazbě z důvodů podle § 67 písm. a), c) tr. ř., a současně podle § 71a tr. ř. zamítl i návrh mladistvé na propuštění z vazby. Správnost tohoto rozhodnutí potvrdil Vrchní soud v Olomouci, soud pro mládež, který usnesením ze dne 24. 9. 2013, sp. zn. 4 Tmo 14/2013, stížnost mladistvé proti citovanému usnesení soudu prvního stupně podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl. Uvedené rozhodnutí bylo učiněno 26. den po nápadu obžaloby, a není proto pochyb o tom, že byly dané věci splněny i podmínky vyplývající z ustanovení § 72 odst. 3 věta první tr. ř.

K námitce mladistvé, že soud nepostupoval správně, jestliže nekonal vazební zasedání, resp. že žádost o tom, zda požaduje, aby bylo konáno vazební zasedání, zaslal pouze mladistvé a nikoliv obhájci či opatrovníkovi mladistvé, Nejvyšší soud z obsahu spisu zjistil, že Vrchní soud v Olomouci mladistvé prostřednictvím věznice zaslal žádost o zjištění stanoviska ve smyslu § 73d odst. 3 tr. ř., zda požaduje konání vazebního zasedání a osobní účast na něm. K této žádosti s poučením ve smyslu citovaného ustanovení mladistvá dne 23. 8. 2013 tomuto soudu sdělila, že „nežádá provedení vazebního zasedání“. V důsledku tohoto jejího postoje vrchní soud o prodloužení vazby rozhodl dne 28. 8. 2013 v neveřejném zasedání.

Podmínky pro konání vazebního zasedání jsou vymezeny v ustanovení § 73d tr. ř. V odstavci 2 tohoto ustanovení je stanovena povinnost konat vazební zasedání, pokud rozhoduje soud o vzetí obviněného do vazby mimo hlavní líčení nebo veřejné zasedání, nebo rozhoduje-li soudce o vzetí do vazby v přípravném řízení, rozhoduje vždy ve vazebním zasedání. Odstavec 1 stanoví, že se vazební zasedání nekoná v případě konání hlavního líčení nebo veřejného zasedání, jehož se účastní obviněný, protože soud v jejich průběhu rozhodne i o vazbě, je-li to potřebné vzhledem ke stanoveným lhůtám. Podle odstavce 3 § 73d tr. ř. v jiných případech než uvedených v odstavcích 1 a 2 se rozhoduje ve vazebním zasedání, jestliže o to obviněný výslovně požádá, nebo soud a v přípravném řízení soudce považuje osobní slyšení obviněného za potřebné pro účely rozhodnutí o vazbě. Vazební zasedání však není třeba konat, i když o jeho konání obviněný výslovně požádal, jestliže a) obviněný se jej následně odmítl zúčastnit, b) obviněný byl slyšen k vazbě v posledních šesti týdnech, neuvedl žádné nové okolnosti podstatné pro rozhodnutí o vazbě nebo jím uváděné okolnosti zjevně nemohou vést ke změně rozhodnutí o vazbě, c) zdravotní stav obviněného neumožňuje jeho výslech, nebo d) obviněný se propouští z vazby.

Podle tohoto vymezení je zřejmé, že v projednávané věci vrchní soud nerozhodoval o vzetí mladistvé do vazby, ale o prodloužení lhůty trvání vazby, a ani nekonal veřejné zasedání nebo hlavní líčení, šlo tudíž o jiný případ, než jsou uvedeny v odstavcích 1 a 2, a proto mohl postupovat podle § 73d odst. 3 tr. ř., podle něhož je předpokladem pro vazební zasedání buď, že obviněný o konání vazebního zasedání výslovně požádal, nebo bez takové žádosti, pokud soud nebo v přípravném řízení soudce považuje osobní slyšení obviněného za potřebné pro účely rozhodnutí o vazbě. Soud má v tomto případě povinnost sdělit obviněnému, že bude rozhodováno o jeho vazbě, poučit jej o právu požádat o konání vazebního zasedání a stanovit mu lhůtu, aby mohl toto právo uplatnit.

Jak je z výše uvedeného zřejmé, vrchní soud splnil všechny uvedené podmínky § 73d tr. ř., neboť mladistvá prohlásila, že nežádá, aby bylo konáno vazební zasedání, a poté, co byla ve smyslu uvedeného ustanovení poučena a bylo jí i oznámeno, že bude rozhodováno o prodloužení vazby, se vzdala svého práva žádat konání vazebního zasedání. Vrchní soud proto zcela v souladu s uvedenými hledisky konal neveřejné zasedání, v němž rozhodl o prodloužení vazby mladistvé podle § 47 odst. 1

z. s. m. o dalších šest měsíců.

Za splnění výše uvedených podmínek je zcela neopodstatněný požadavek na to, aby žádost o vyjádření byla zasílána i obhájci a opatrovníkovi mladistvé.

Jak je z dikce ustanovení § 73d odst. 3 tr. ř. patrné, váže konání vazebního zasedání na podmínku „jestliže o to obviněný výslovně požádá“, tzn., že je podmíněno žádostí obviněného. Tato žádost obviněného má povahu podání ve smyslu § 59 odst. 1 tr. ř., může být učiněna formami tam uvedenými a musí z ní vyplývat výslovný požadavek obviněného na osobní slyšení před tím, než bude učiněno příslušné rozhodnutí o vazbě. Žádost nemusí obviněný nijak podrobně odůvodňovat, postačí jen uvedení podstatných skutečností, z nichž je zjevné to, že obviněný žádá o slyšení. Z této jeho povahy je zřejmé, že jde o právo obviněného, aby na základě své vlastní vůle vyjádřil, zda požaduje být slyšen před rozhodnutím o vazbě. Z tohoto ustanovení rovněž plyne, že soudu není uložena ve vztahu k realizaci tohoto práva obviněného žádná jiná povinnost, než aby dal obviněnému na vědomí, že bude rozhodováno o vazbě, a poučil ho o možnosti požádat o konání vazebního zasedání. Tyto úkony soud směřuje pouze ve vztahu k obviněnému, jehož osobním právem je předmětnou žádost učinit.

Tato obecná úprava dopadající na dospělé osoby se plně týká i mladistvého, neboť § 44 z. s. m. neobsahuje o této otázce zvláštní ustanovení, a proto i v řízení ve věcech mladistvých se uplatní všechny uvedené zásady.

Pokud se obhájce domáhal toho, že jemu a opatrovníkovi mladistvé mělo být vrchním soudem rovněž zasláno poučení o možnosti mladistvé žádat o konání vazebního zasedání, a tvrdil, že pokud tak soud neučinil, jde o vadu řízení, jedná se o nárok, který není ani v případě mladistvého opodstatněný.

K tomu, je nutné nejprve zdůraznit, že svým obsahem je uvedená žádost o konání vazebního zasedání osobním právem mladistvého podle § 73d odst. 3 tr. ř., a proto poučovací povinnost má soud pouze k mladistvému, nikoliv již k dalším osobám, které za mladistvého mohou mimo jiné podávat žádosti, tzn. zákonnému zástupci (§ 43 odst. 1 z. s. m.) nebo opatrovníkovi (§ 34 odst. 2 tr. ř., § 43 odst. 2 z. s. m.), anebo obhájci, který v zastoupení může takovou žádost rovněž za mladistvého podat (jiné osoby však výslovně o konání vazebního zasedání požádat nemohou). Právo těchto osob oprávněných žádat za mladistvého podat nelze spojovat s povinností soudu zasílat jim informace o tom, že mladistvý takové právo má, a dotazovat se jich, zda za mladistvého tohoto práva chtějí využít.

V této souvislosti Nejvyšší soud nepovažuje za pochybení, že vrchní soud poučil jen mladistvou, jíž zaslal předmětnou žádost o vyjádření, neboť v této konkrétní věci jí oznámil nejenom, že bude rozhodováno o prodloužení trvání vazby, ale současně o její osobní stanovisko požádal. Soud zde postupoval v rámci své povinnosti a poučil mladistvou a dal jí na vědomí, o čem bude rozhodováno.

Obhájce, jako osoba znalá práva a konkrétních okolností v této trestní věci mladistvé, nevyužil oprávnění dané mu zákonem žádat za mladistvou o konání vazebního zasedání v případě rozhodování o prodloužení lhůty trvání vazby, ač věděl, že šestiměsíční lhůta končí dne 11. 9. 2013. Na obhájci bylo, aby využil všech zákonných možností k tomu, aby bylo o vazbě mladistvé rozhodováno při zachování všech jejích práv, jak k tomu je povinen podle § 16 zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů. Nutné je však podotknout, že obhájce, jak je z obsahu spisu zřejmé, takový požadavek nepovažoval za nutný, a to i se zřetelem na to, že v průběhu prvních šesti měsíců trvání vazby za mladistvou nepožádal, aby byla z vazby propuštěna, neboť o její propuštění žádal poprvé až dne 7. 8. 2013 (Krajský soud v Brně o této žádosti rozhodl dne 6. 9. 2013, sp. zn. 2 Tm 4/2013).

Za mladistvou žádost o konání vazebního zasedání mohl podat i opatrovník, který tak rovněž měl

možnost učinit v souladu se svými oprávněními podle 34 odst. 1 tr. ř. ve vztahu k § 43 odst. 1, 2 z. s. m., což rovněž neučinil. Je proto nutné zdůraznit, že na soudu nelze požadovat, aby aktivoval oprávněné osoby k podávání žádostí, k nimž je zákon opravňuje, pokud mu zákon přímo takovou poučovací povinnost neukládá; jak je tomu v případě § 73d odst. 3 tr. ř.

Jestliže ve stížnosti bylo vytykáno, že v průběhu trvání vazby nebylo postupováno podle § 72 odst. 1 tr. ř., je třeba zmínit, že každé tři měsíce od právní moci rozhodnutí o vazbě je v přípravném řízení soudce povinen rozhodnout na návrh státního zástupce o tom, zda se obviněný i nadále ponechává ve vazbě, nebo zda se z vazby propouští na svobodu, jinak musí být neprodleně propuštěn z vazby. V této věci je nutné poukázat na to, že tato úprava na řízení ve věcech mladistvých nedopadá, protože zákon o soudnictví ve věcech mládeže obsahuje speciální ustanovení upravující trvání vazby a rozhodování o ní v § 47 z. s. m., stanovícím speciální podmínky odlišné od řízení ve věcech dospělých pachatelů, jež se zde proto neuplatní (kromě již výše citovaného ustanovení § 72 odst. 3 tr. ř.).

Nejvyšší soud s ohledem na všechna výše konstatovaná zjištění shledal, že rozhodnutí o prodloužení vazby mladistvé je zcela opodstatněné, správné a nezbytně nutné. Rovněž považuje za nutné zdůraznit, že s ohledem na shora rozvedené skutečnosti, obzvláště s přihlédnutím k osobě a charakteristice povahy mladistvé a tomu, jak rozhodně na základě delší dobu připravovaného a promyšleného plánu a s neobyčejně intenzivní vlastní odhodlaností se pokusila svou matku zabít, nepřicházelo v úvahu, aby byla vazba ve smyslu § 49 odst. 1, 2 z. s. m. nahrazena jiným opatřením. Žádné ze zde do úvahy přicházejících opatření by nebylo dostatečně účinné, aby bylo schopné vazbu nahradit.

Stížnost mladistvé byla na základě všech rozvedených skutečností jako nedůvodná podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítnuta.